

Principis bàsics per a la contractació i l'ús de plataformes educatives digitals per a les administracions educatives i els centres docents

Guia publicada el
març de 2026

I. Introducció

L'ús de plataformes educatives digitals al núvol presenta riscos i desafiaments específics en el context del marc jurídic de protecció de dades personals. Així s'ha posat de manifest en diversos pronunciaments de les autoritats de protecció de dades, és a dir, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, l'Autoritat Basca de Protecció de Dades i el Consell de Transparència i Protecció de Dades d'Andalusia, centrats en aspectes essencials del Reglament general de protecció de dades (RGPD): els principis del tractament; les obligacions de transparència i informació; els requisits de l'encàrrec de

tractament; l'avaluació d'impacte i l'anàlisi de riscos; la protecció de dades des del disseny i per defecte; l'exercici de drets; i les garanties en matèria de transferències internacionals. Les autoritats de control d'altres estats membres de la Unió Europea han identificat problemàtiques similars.

Aquest text estableix uns principis bàsics consensuats entre les autoritats de control i adreçats als diferents agents i operadors que, mitjançant plataformes tecnològiques, tracten dades personals en l'àmbit de l'educació.

II. L'entorn educatiu digital i la protecció del menor

Les plataformes educatives digitals permeten a l'alumnat, el professorat i les famílies interactuar i col·laborar en línia amb finalitats educatives. La seva implantació respon al mandat legal de desenvolupar la competència digital de l'alumnat i facilitar la funció docent.

La contractació d'aquestes plataformes comporta una responsabilitat singular. Els principals afectats són, en gran mesura, persones menors d'edat, que mereixen una protecció específica de les seves dades personals (considerant 38 RGPD). I la dimensió del tractament és extraordinària: aquestes plataformes poden

afectar simultàniament milions de menors. L'interès superior del menor exigeix un escrutini reforçat de qualsevol tractament que els afecti.

A aquesta circumstància s'hi afegeix que l'ús de la plataforma no és voluntari per a l'alumnat ni per a les seves famílies, sinó que constitueix l'eina institucional facilitada per exercir la funció educativa a la qual, posteriorment, s'adhereixen els alumnes, pares, mares o tutors.

III. Naturalesa de les plataformes educatives digitals i subjectes i rols implicats

Aquestes plataformes es componen d'un conjunt d'aplicacions i serveis al núvol, proporcionats per proveïdors tecnològics externs, que ofereixen funcionalitats d'avaluació i registre del progrés de l'alumnat, comunicació, emmagatzematge, edició col·laborativa i d'altres, relacionades amb la gestió de l'aula. Des de la perspectiva de la protecció de dades, resulta imprescindible distingir tres dimensions.

Pel que fa als serveis, les plataformes inclouen serveis bàsics directament vinculats a la funció educativa, com ara aules virtuals, espai d'emmagatzematge, comunicació, tutoria o videoconferència. Al costat d'aquests, n'ofereixen d'addicionals o optatius que poden no tenir relació directa amb aquesta funció educativa, com ara cercadors, plataformes de vídeo o eines d'intel·ligència artificial, si bé s'ofereixen als afectats de manera conjunta, en el moment de l'adhesió. Tanmateix, aquests darrers serveis es poden regir per condicions contractuals diferenciades i poden estar fora de l'àmbit de l'encàrrec de tractament. Així mateix, ocasionalment el proveïdor pot actuar respecte d'ells com a responsable del tractament per a finalitats pròpies.

Quant a les dades, convé diferenciar les que proporcionen o generen els usuaris en l'ús de la plataforma (documents, comunicacions, qualificacions, treballs i, si escau, pautes o hàbits d'ús de la plataforma) de les dades recollides i generades automàticament per a l'ús i funcionament de la mateixa plataforma (adreces IP, identificadors de dispositiu, dades de localització, registres d'activitat, galetes, metadades d'ús i interacció). El tractament d'aquestes últimes pot escapar al coneixement detallat i al control efectiu del responsable.

Pel que fa als rols, la posició del proveïdor no admet una qualificació única. Pot actuar com a encarregat del tractament respecte de les dades proporcionades o generades pels usuaris en els serveis bàsics, d'acord amb les instruccions del responsable. Tanmateix, simultàniament pot actuar com a responsable del tractament almenys en dos supòsits: quan determina per si mateix els fins i els mitjans del tractament de les dades recollides i generades automàticament per a l'ús i funcionament de la mateixa plataforma, i quan presta serveis addicionals totalment aliens a la funció educativa per a fins propis. La determinació del rol ha d'atendre, en cada cas, a qui decideix efectivament sobre els fins i els mitjans del tractament, valorant les funcions que li atribueixin els termes del contracte i sens perjudici de les previsions de l'article 33.2 de l'LOPDGDD, que considera responsable qui actua en nom propi o utilitza les dades per a finalitats pròpies, encara que figuri formalment com a encarregat, sens perjudici de les singularitats derivades de la contractació pública.

IV. Principis bàsics

I Ple respecte als drets i llibertats en el tractament de dades personals

El tractament de dades personals derivat de l'ús de plataformes educatives digitals ha de respectar íntegrament els drets i llibertats fonamentals de les persones interessades, en particular dels menors d'edat. Qualsevol tractament que els afecti s'ha de valorar des de l'interès superior del menor com a consideració primordial.

La circumstància que la plataforma s'ofereixi de forma gratuïta a les administracions educatives no pot suposar, directament ni indirectament, una minva en el nivell de protecció de les dades personals de l'alumnat i les seves famílies, ni del professorat.

2 Determinació clara de la responsabilitat del tractament

Les administracions educatives i els centres docents han d'assumir de manera proactiva i efectiva la seva condició de responsables del tractament, sense delegar ni diluir aquesta responsabilitat.

Quan l'administració educativa posi la plataforma a disposició dels centres, s'haurà de determinar amb claredat la distribució de funcions i, si escau, responsabilitats entre ambdós nivells.

3 Bases de legitimació i estricta limitació de finalitats

El tractament de dades personals derivat de l'ús de la plataforma educativa ha de comptar amb una base de licitud vàlida per a cada finalitat i cada responsable del tractament.

3. Bases de legitimació i estricta limitació de finalitats

Els tractaments duts a terme per les administracions educatives i els centres docents en l'exercici de la funció educativa troben la seva base legitimadora en la missió en interès públic (art. 6.1.e RGPD), de conformitat amb la legislació educativa aplicable. Aquesta base empara exclusivament els tractaments derivats de l'exercici d'aquesta funció. Qualsevol tractament que excedeixi d'aquesta finalitat requereix d'una justificació pròpia.

Els serveis addicionals o optatius oferts a través de la plataforma que no responguin a la funció educativa, ni siguin necessaris per a l'educació i l'orientació de l'alumnat, no s'han d'activar en un entorn institucional adreçat a menors. La implantació obligatòria de la plataforma no pot esdevenir un canal per oferir a l'alumnat serveis aliens al propòsit educatiu. Només quan un servei addicional tingui relació amb la funció educativa se'n podrà valorar l'activació per a l'administració educativa i els centres docents, que hauran de justificar aquesta vinculació i incloure el tractament en l'avaluació d'impacte corresponent. Respecte de les dades generades automàticament per a l'ús i funcionament de la plataforma, quan el proveïdor les tracti per a finalitats alienes a la funció educativa, aquests tractaments requereixen una base de licitud pròpia i autònoma.

En un context d'ús de la plataforma per part dels menors per a funcions relacionades amb la finalitat educativa, l'interès legítim del proveïdor (art. 6.1.f RGPD) difícilment pot constituir una base adequada o en general suficient per a tractaments que persegueixin finalitats comercials, de millora de productes o serveis, publicitat, perfilat o analítica per a finalitats pròpies del proveïdor. L'article 6.1.f de l'RGPD exigeix, quan l'interessat sigui un nen o nena, una ponderació especialment rigorosa que, per a aquestes finalitats, no es pot resoldre per regla general a favor de l'interès comercial del proveïdor aliè a la finalitat educativa, davant els drets i llibertats dels menors (considerant 38 RGPD).

Així, amb caràcter general resulten admissibles, en l'àmbit de l'encàrrec, els tractaments de dades efectuats per la plataforma educativa generats automàticament que siguin estrictament necessaris per a la prestació tècnica i segura del servei contractat. En els casos particulars en què el proveïdor de la plataforma actuï com a responsable invocant el seu interès legítim, ha d'acreditar que compleix l'article 6.1.f de l'RGPD: la legitimitat de l'interès perseguit, la necessitat del tractament per satisfer aquest interès i la no prevalença dels drets i llibertats fonamentals dels interessats, amb la ponderació especialment rigorosa que exigeix aquest article quan l'interessat és un menor. En tot cas, aquests tractaments han de respectar els principis de l'article 5 de l'RGPD, en particular els de limitació de la finalitat, minimització de dades i limitació del termini de conservació.

4

Avaluació d'impacte i participació del delegat de protecció de dades

Abans de la posada en funcionament de qualsevol plataforma, el responsable ha de realitzar una avaluació d'impacte relativa a la protecció de dades (art. 35 RGPD). El tractament a gran escala de dades de menors mitjançant tecnologies al núvol reuneix múltiples elements que la fan obligatòria.

L'avaluació d'impacte ha d'abastar la totalitat dels tractaments derivats de l'ús de la plataforma. Ha d'incloure l'anàlisi de rols a què es refereix el principi 2, la verificació de les bases de licitud de conformitat amb el principi 3 i una avaluació específica dels riscos per als drets i llibertats dels interessats, que consideri la naturalesa, l'abast, el context i les finalitats de totes les dades tractades.

Des de les fases inicials, el delegat de protecció de dades ha de participar en l'estudi, selecció i implantació de la plataforma, inclosa la mateixa avaluació d'impacte, la revisió del contracte d'encàrrec i la configuració del servei.

L'avaluació d'impacte no és un exercici puntual. S'ha de revisar i actualitzar quan es produeixin canvis significatius en les condicions del tractament, com ara la incorporació de nous serveis, les modificacions en les condicions contractuals del proveïdor o l'evolució dels riscos identificats.

5

Transparència i informació

L'alumnat, les seves famílies i el professorat han de rebre informació completa, accessible i comprensible sobre tots els tractaments derivats de l'ús de la plataforma (art. 12, 13 i 14 RGPD). Aquesta obligació inclou tant els tractaments efectuats pel responsable com els que el proveïdor dugui a terme com a responsable per a finalitats pròpies.

No n'hi ha prou amb la mera remissió a polítiques de privacitat genèriques, disperses en múltiples documents o redactades de manera que no permeti conèixer amb precisió les finalitats, les categories de dades tractades, els terminis de conservació ni els seus destinataris. La informació s'ha de proporcionar amb un llenguatge especialment clar i senzill, quan s'adreci a menors d'edat (art. 12.1 RGPD). Cada responsable del tractament ha d'assumir les seves pròpies obligacions informatives, d'acord amb el model organitzatiu implantat. Així mateix, els tractaments derivats de la plataforma ha d'estar degudament recollits en el registre d'activitats de tractament (art. 30 RGPD), com a pressupòsit necessari per complir les obligacions de transparència.

6

Contracte d'encàrrec de tractament i control de sotsencarregats

L'ús de la plataforma s'ha de regir per un contracte d'encàrrec que compleixi íntegrament l'article 28 de l'RGPD. El contracte ha de constar per escrit, ser accessible i comprensible per al responsable i regular amb precisió l'objecte, la durada, naturalesa i finalitat del tractament i les categories de dades personals i d'interessats. La documentació contractual ha de permetre al responsable conèixer amb claredat l'abast i les condicions de l'encàrrec. La dispersió de les condicions en múltiples documents amb regles de prelació complexes i susceptibles de modificació no exigeix el proveïdor de les seves obligacions, ni el responsable de les seves.

El responsable ha de conservar la capacitat real d'impartir instruccions a l'encarregat. Les clàusules contractuals no poden atribuir al proveïdor la facultat de modificar unilateralment elements essencials del tractament, com ara les finalitats, les categories de dades tractades, les condicions de seguretat, el règim de transferències internacionals o la incorporació de nous serveis. Els ajustaments que no alterin la substància del tractament poden canalitzar-se mitjançant procediments de notificació prèvia al responsable. Si les condicions del servei o del contracte canvien amb freqüència o en complexitat, de manera que el responsable no pot mantenir documentada de manera contínua la licitud del tractament, aquesta circumstància pot constituir motiu suficient per cessar en l'ús de la plataforma o exigir que el contracte s'executi correctament.

La contractació de sotsencarregats ha de ser autoritzada pel responsable (art. 28.2 RGPD). Quan s'opti per una autorització general, ha d'anar acompanyada de requisits estandarditzats de protecció de dades que tots els sotsencarregats, actuals i futurs, hagin de complir. El responsable ha de conèixer la identitat, la ubicació i les finalitats dels tractaments de cada sotsencarregat i conservar el dret efectiu a oposar-s'hi, quan un sotsencarregat concret no compleixi els estàndards exigits. L'encarregat ha de garantir que els sotsencarregats assumeixen idèntiques obligacions de protecció de dades. El responsable ha de documentar quins mecanismes de verificació aplicarà, i amb quina periodicitat, per comprovar el compliment efectiu per part dels sotsencarregats. La intensitat d'aquesta verificació ha de ser proporcional al risc que representi el tractament per als drets i llibertats dels interessats.

L'encarregat ha de posar a disposició del responsable tota la informació necessària per ajudar-lo a garantir el compliment de les obligacions establertes als articles 32 a 36 de l'RGPD sobre la seguretat de les dades personals (art. 28.3.f RGPD), demostrar que compleix les seves obligacions i permetre la realització d'auditories i inspeccions (art. 28.3.h RGPD). Aquest dret ha de ser efectiu i no pot quedar satisfet

6. Contracte d'encàrrec de tractament i control de sotsencarregats

mitjançant la mera remissió a certificacions genèriques o informes estandarditzats que no permetin al responsable verificar les condicions concretes del tractament.

El contracte ha de preveure les condicions aplicables a la finalització del servei, inclosa la devolució íntegra de les dades al responsable i la supressió efectiva de les dades per part de l'encarregat, una vegada completada aquesta devolució (art. 28.3.g RGPD), incloses les mesures adequades per garantir la continuïtat en la prestació de la funció educativa.

7

Garanties en transferències internacionals

Abans de la implantació de la plataforma, el responsable ha d'analitzar totes les transferències internacionals de dades que es derivin de la solució tecnològica adoptada (capítol V RGPD). Aquesta anàlisi ha d'abastar la totalitat dels fluxos de dades, inclosos els derivats de l'activitat dels sotsencarregats i del tractament de les dades recollides i generades automàticament per la plataforma.

Qualsevol transferència a tercers països ha d'estar emparada per un mecanisme vàlid d'acord amb el capítol V de l'RGPD, ja sigui una decisió d'adequació de la Comissió Europea o mitjançant garanties adequades, en particular clàusules contractuals tipus.

Quan, en absència d'una decisió d'adequació, s'aportin garanties adequades mitjançant clàusules contractuals tipus de la Comissió Europea, o de qualsevol altre dels instruments previstos a l'article 46.2 de l'RGPD, el responsable ha de verificar, cas per cas, si l'ordenament jurídic del país de destinació garanteix un nivell de protecció substancialment equivalent al de l'Espai Econòmic Europeu. Quan aquest nivell no es pugui garantir, s'han d'adoptar mesures suplementàries eficaces. Aquesta avaluació s'ha de documentar i mantenir actualitzada.

Les excepcions previstes a l'article 49 de l'RGPD no constitueixen una base adequada per emparar transferències sistemàtiques i continuades, com les derivades de l'ús habitual d'una plataforma educativa.

La indeterminació sobre els fluxos de dades o la manca de prou garanties constitueix motiu suficient per no autoritzar l'ús de la plataforma.

8

Protecció de dades des del disseny i per defecte

La plataforma s'ha de configurar de manera que, en el seu estat inicial, només es tractin les dades estrictament necessàries per a la finalitat educativa (art. 25 RGPD). Els serveis addicionals aliens a la funció educativa han d'estar desactivats per defecte i les funcionalitats de recollida automàtica de dades, limitades al mínim imprescindible.

Cal prestar especial atenció que la plataforma no realitzi ni permeti, tècnicament o organitzativament, el tractament de categories especials de dades (art. 9 RGPD), llevat que hi concorri alguna de les excepcions previstes legalment. Així mateix, el tractament de contingut fotogràfic i audiovisual s'ha de limitar al que sigui adequat, pertinent i necessari per a la finalitat educativa, establint protocols que evitin usos inadequats i garantint l'existència de la base jurídica corresponent.

El proveïdor ha d'oferir al responsable opcions de configuració que permetin aplicar efectivament aquests principis. El responsable ha d'establir protocols d'ús i verificació periòdica que assegurin el manteniment d'aquesta configuració al llarg del temps.

9

Seguretat de la informació

El responsable i l'encarregat han d'aplicar mesures tècniques i organitzatives apropiades per garantir un nivell de seguretat adequat al risc del tractament per als drets i llibertats de l'alumnat (art. 32 RGPD), tenint en compte la naturalesa de les dades tractades i l'especial vulnerabilitat dels interessats.

Cal complir les mesures de seguretat de l'Esquema Nacional de Seguretat, quan el responsable sigui una administració pública i la plataforma encarregada del tractament hi presti serveis.

El contracte d'encàrrec ha de garantir que el proveïdor notifiqui al responsable les bretxes de seguretat que afectin dades personals, sense dilació indeguda i dins del termini que permeti al responsable complir amb la seva obligació de notificació a l'autoritat de control (art. 33 i 34 RGPD).

IO Drets dels interessats

El responsable del tractament ha de garantir l'exercici efectiu dels drets d'accés, rectificació, supressió, limitació, oposició i a no ser objecte a decisions automatitzades, tant davant els tractaments que efectuï com a responsable com davant els del proveïdor en qualitat d'encarregat (art. 15 a 22 RGPD).

Quan la base legitimadora sigui la missió en interès públic o, eventualment, l'interès legítim, s'han de preveure mecanismes efectius per exercir el dret d'oposició (art. 21 RGPD). Si l'oposició s'estima, els responsables han d'adoptar les mesures necessàries perquè la persona afectada no pateixi discriminació ni greuge comparatiu en el seu dret fonamental a l'educació.

Datuak Babesteko
Euskal Agintaritza
Autoridad Vasca de
Protección de Datos

Consejo de Transparencia
y Protección de Datos
de Andalucía